

УДК 327:339.92(479.22:061.1ЄС)
DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2026.65.56>

ЕВОЛЮЦІЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ГРУЗІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Михайло Сізокрилов

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
факультет міжнародних відносин, політології та соціології,
кафедра політології*

вул. Всеволода Змієнка, 2, 65000, м. Одеса, Україна

<https://orcid.org/0009-0008-9135-3800>

У статті здійснено комплексний аналіз еволюції євроінтеграційних процесів у Грузії від моменту відновлення незалежності до сучасного етапу набуття статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу та призупинення євроінтеграційного процесу цієї держави у зв'язку з антидемократичними діями правлячої партії «Грузинська мрія». Розглянуто ключові етапи інституційного зближення, зокрема участь держави у форматі «Європейської політики сусідства» та підписання нею Угоди про асоціацію та зону вільної торгівлі з Євросоюзом. Особливу увагу приділено внутрішнім політичним та економічним трансформаціям, що впроваджувались всередині Грузії органами центральної влади протягом різних періодів її новітньої історії.

Проаналізовано вплив зовнішньополітичних викликів, насамперед російсько-грузинського військового конфлікту 2008 року, на динаміку євроінтеграційного процесу цієї держави, а також роль безпекового виміру у формуванні стратегічних зовнішньополітичних пріоритетів Грузії. Було визначено, що процес європейської інтеграції Грузії виступає не лише її економічною чи політичною стратегією, а також і моделлю, у межах якої з'являється можливість гарантування національної безпеки держави.

Окреслено основні проблеми у межах сучасного етапу євроінтеграційного поступу Грузії, серед яких – політична поляризація, необхідність поглиблення судової реформи, забезпечення медіаплюралізму, дотримання прав людини, стандартів верховенства права і принципів демократичного врядування та проросійський зовнішньополітичний курс країни. Зроблено висновок, що успішність євроінтеграційного курсу Грузії залежить від послідовності впровадження внутрішніх реформ та відповідності цієї держави всім правилам, на яких побудована функціональна діяльність Євросоюзу. Додатковими факторами у цьому розрізі виступають збереження внутрішнього суспільного консенсусу всередині країни щодо європейського вибору та ефективної взаємодії грузинської влади з інституціями Європейського Союзу.

Ключові слова: Грузія, Європейський Союз, європейська інтеграція, реформи, демократія, Росія.

Процес європейської інтеграції Грузії на сучасному етапі переживає один із найбільш складних та суперечливих періодів у своїй новітній історії. Тривалий час ця країна вважалася абсолютним лідером серед пострадянських держав у впровадженні необхідних для євроінтеграційного процесу інституційних реформ. Однак кардинальна трансформація геополітичного ландшафту внаслідок початку повномасштабної агресії Росії проти України та внутрішньополітичні процеси у самій Грузії, що були викликані кроками правлячої партії «Грузинська мрія» щодо авторизації влади, призвели до виникнення нових політичних викликів у межах євроінтеграційного поступу цієї держави.

Проте з метою проведення якісного та структурованого дослідження сучасного стану процесу європейської інтеграції Грузії необхідно також звернути увагу на історичний вимір грузинсько-європейських відносин та історичну ретроспективу євроінтеграційного

поступу цієї держави. Офіційний початок відносин між Грузією та ЄС відбувся у 1992 році після розпаду СРСР та відновлення цією державою своєї незалежності [14]. Додатковим фактором, що сприяв встановленню цих відносин на той момент, була часткова стабілізація складної політичної ситуації в Грузії.

У цьому контексті необхідно звернути увагу на те, що ключовими факторами, через які у 1991 році ця країна перебувала у стані критичної політичної та державної нестабільності, були авторитарне та націоналістичне правління першого президента Грузії З. Гамсахурдії та військовий переворот, що стався у цій державі наприкінці 1991 року. Однак, незважаючи на подальшу часткову стабілізацію політичної ситуації у цій країні, головною проблемою, що заважала активному розвитку відносин між Грузією та Євросоюзом на той час, була громадянська війна, що йшла у цій державі до 1993 року між урядом Е. Шеварднадзе та прихильниками экс-президента З. Гамсахурдії [4]. Додаткові проблеми, що виникали на цьому напрямі, були пов'язані із важкою економічною кризою, що на той час була у Грузії, як результат колапсу радянської економічної моделі та серйозної політичної кризи [3].

Зрештою, остаточна політична консолідація, що згодом відбулася у Грузії внаслідок завершення громадянської війни та політичного закріплення позицій нового голови цієї держави Е. Шеварднадзе, сприяла подальшому офіційному старту євроінтеграційного шляху цієї держави у 1996 році шляхом підписання Угоди про партнерство і співробітництво (УПС) з ЄС [3; 13]. Основним орієнтиром зовнішньополітичної діяльності Грузії тоді була політика багатовекторності, яка полягала у балансуванні між США та ЄС, з одного боку, та Росією і країнами пострадянського простору – з іншого [7].

Проте, незважаючи на це, ключовим зовнішньополітичним орієнтиром Грузії на той час було вибрано прозахідний вектор, що зумовило затвердження у цьому розрізі курсу цієї держави на європейську інтеграцію. Проведення такої політики на міжнародній арені тодішнім президентом Грузії Е. Шеварднадзе полягало у необхідності збалансування відносин із Російською Федерацією, які почали набувати на той період часу конфронтаційного характеру через російські експансіоністські та імперіалістичні амбіції [7].

Водночас Грузія не змогла досягнути жодних успішних результатів у рамках свого євроінтеграційного поступу за часів президентства Е. Шеварднадзе. Головною причиною цього був авторитарний характер правління тодішнього грузинського президента, що супроводжувався централізацією влади всередині країни в руках Е. Шеварднадзе та його найближчого оточення, відсутністю стало функціонуючих демократичних інститутів та політичних механізмів стримування і постійними фальсифікаціями з боку влади під час проведення у державі виборчого процесу. Додатковою проблемою у цьому розрізі був високий рівень корупції у Грузії та велика кількість корупційних скандалів, головними фігурантами яких були представники тодішньої грузинської влади [3].

Разом із тим позиція самого Європейського Союзу на той час теж не була надто оптимістичною для просування Грузії у межах її євроінтеграційного процесу. Вона полягала у наданні допомоги цій державі у проходженні періоду пострадянської політичної та економічної трансформації без надання жодних перспектив майбутнього отримання Грузією членства в ЄС. Саме через це єдині вагомі результати, яких змогла досягнути ця держава тоді у своїх відносинах з Євросоюзом, полягали у підписанні нею УПС з ЄС, а також наданні Європейським Союзом значного обсягу фінансової допомоги у розмірі 450 млн євро [13]. Окрім цього, відповідно до взятих на себе зобов'язань згідно з УПС з ЄС, у 1997 році Грузія розпочала процес адаптації національного законодавства відповідно до спільного правового доробку ЄС, що є однією з основних складових частин необхідних для процесу європейської інтеграції внутрішніх реформ [8].

Поворотним моментом у межах євроінтеграційного поступу Грузії стала Революція троянд 2003 року, приводом для якої стала фальсифікація тодішньої грузинською владою результатів тогорічних парламентських виборів [3; 7]. Внаслідок цієї політичної кризи Е. Шеварднадзе був змушений подати у відставку з посади президента Грузії. Після цього до влади у цій державі прийшла прозахідна опозиція на чолі з М. Саакашвілі, який став новим президентом країни, отримавши на позачергових виборах підтримку у 96% голосів виборців [3; 13].

У цьому контексті варто зазначити, що однією з головних причин невдоволення грузинським суспільством правлінням Е. Шеварднадзе була постійна нестабільна економічна ситуація всередині країни, що характеризувалась станом економічної рецесії [3; 7]. Окрім цього, цей фактор був також додатковим проблемним чинником, через який у межах свого євроінтеграційного процесу Грузія не могла досягнути тоді значних успішних результатів. Саме ця частина порядку денного всередині держави стала основною для внутрішньої політики нової грузинської влади починаючи з 2004 року [3].

Новий президент Грузії М. Саакашвілі розпочав проведення масштабної внутрішньої трансформації всередині Грузії, що допомогло цій державі отримати інтенсифікацію свого євроінтеграційного поступу. Його політика була спрямована на дерегуляцію та лібералізацію економіки, суттєве зниження податків для бізнесу, відкриття економіки країни для іноземних інвесторів, приватизацію державної власності, боротьбу з корупцією, контрабандою та тіншовою економікою й посилення співпраці з ЄС, США та країнами Заходу [3; 13; 14].

Саме за допомогою цього у 2004 році Грузія отримала запрошення приєднатися до нової ініціативи ЄС, яка носила назву «Європейська політика сусідства» (СПС) [13]. Однак необхідно зауважити, що цей формат теж не надавав його учасникам реальної перспективи подальшого приєднання до Євросоюзу. Його діяльність була спрямована на підтримання стабільної ситуації на нових південних та східних кордонах ЄС, які утворилися внаслідок п'ятого розширення блоку у 2004 році [5; 16].

Також у межах нової парадигми відносин між Грузією та Євросоюзом після Революції троянд у 2006 році було прийнято план дій Грузія–ЄС, який виступав дорожньою картою тих внутрішніх змін, які ця держава має імплементувати у межах свого євроінтеграційного поступу як у політичній, так і в економічній сферах. З метою сприяння цьому процесу та у межах нового етапу посиленої зовнішньополітичної кооперації з Європейським Союзом у Грузії тоді було створено нову урядову посаду – державний міністр з питань європейської інтеграції [12; 14].

Окрім цього, на той період часу процес європейської інтеграції Грузії почав ще більше розглядатися грузинською владою та суспільством крізь призму гарантування національної безпеки цієї держави. Визначальну роль у цьому зіграла ескалація Росією ситуації у тимчасово окупованих грузинських регіонах Абхазії та Південній Осетії, що, своєю чергою, спричинило повномасштабну російсько-грузинську війну у серпні 2008 року. Починаючи з того часу безпековий фактор у зовнішній політиці Грузії почав ставати одним з ключових чинників у плануванні і впровадженні цієї державою кроків щодо свого співробітництва з геополітичними акторами на міжнародній арені [1].

У цьому розрізі варто наголосити, що головним політичним наслідком російсько-грузинської війни 2008 року стало заморожування конфлікту в Абхазії та Південній Осетії. Своєю чергою це створило ще одну проблему на євроінтеграційному шляху Грузії, оскільки позиція Європейського Союзу з цього питання полягає у тому, що перспектива здобуття членства у блоці може з'явитися тільки внаслідок вирішення всередині держави міжетнічного та територіального конфлікту.

Головна проблема у цьому контексті полягала в тому, що, попри намагання грузинського уряду знайти політико-дипломатичний шлях вирішення цього конфлікту та здійснити практичну імплементацію мирного плану реінтеграції Абхазії та Південної Осетії, ці зусилля не змогли досягнути бажаного результату через постійний спротив з боку Росії [3]. Наявність на території Грузії замороженого конфлікту, через який ця держава не могла успішно просуватися у межах свого євроінтеграційного поступу, була максимально сприятливою для російської влади та її імперіалістичного порядку денного, в рамках якого, на думку російської політичної еліти, Грузія повинна була перебувати у «російській сфері впливу».

Водночас на євроінтеграційному шляху Грузії існувала й інша проблема, що була пов'язана із внутрішнім порядком денним всередині цієї держави. Цим проблемним чинником було авторитарне правління президента М. Саакашвілі, що супроводжувалось централізацією влади в руках президентської вертикалі, відсутністю політичної системи стримувань і противаг, політичними репресіями та жорстким порушенням прав людини [4]. Окрім цього, з ініціативи тодішнього президента Грузії була проведена конституційна реформа із перерозподілом владних повноважень від президента до уряду та парламенту [6].

Це, своєю чергою, давало можливість М. Саакашвілі залишитись при владі після закінчення його другого президентського терміну у 2013 році. Але головною умовою для реалізації цього політичного плану було здобуття перемоги партією тодішнього президента Грузії «Єдиний національний рух» на парламентських виборах 2012 року. Однак за рахунок невдоволення авторитарним правлінням М. Саакашвілі з боку грузинського суспільства перемогу на цих виборах здобула нова опозиційна політична сила «Грузинська мрія» на чолі з бізнесменом Б. Іванішвілі [3; 4].

Прозахідний вектор зовнішньої політики Грузії, основою якою була європейська та євроатлантична інтеграція, був продовжений новою грузинською владою, незважаючи на попередні побоювання з боку грузинського суспільства та міжнародної спільноти, що партія «Грузинська мрія» може нівелювати всі попередні досягнення на цьому напрямі та зупинити рух Грузії до членства в ЄС і НАТО. Причиною цього були відомості з біографії Б. Іванішвілі, які свідчили про те, що свою бізнес-діяльність засновник «Грузинської мрії» побудував у Росії у 1990-ті роки, маючи при цьому широкий спектр зв'язків з представниками російської політичної еліти та кримінальним середовищем [11].

Проте варто підкреслити, що збереження прозахідного вектора розвитку новою грузинською владою відбулося за рахунок того, що це відповідало національним інтересам Грузії та мало широку підтримку грузинського суспільства. Саме завдяки цьому цій державі вдалося підписати у 2014 році Угоду про асоціацію та зону вільної торгівлі (ЗВТ) з ЄС, що позначило новий етап у межах євроінтеграційного поступу Грузії. Після цього у Грузії почало відбуватися активне впровадження євроінтеграційних реформ органами центральної влади, завдяки чому цю країну було визнано тією країною пострадянського простору, яка найкраще впроваджує взяті на себе зобов'язання, згідно з Угодою про асоціацію з Євросоюзом [9]. Саме це допомогло Грузії отримати у березні 2017 року безвізовий режим з ЄС [2]. Окрім цього, рішенням грузинського парламенту зовнішньополітичний курс країни на європейську та євроатлантичну інтеграцію було закріплено у статті 78 Конституції Грузії [14].

Однак починаючи з 2019 року у межах євроінтеграційного поступу Грузії відстежується перманентна регресивна динаміка. Початком цих кардинальних змін стали події, що відбулися у червні 2019 року, коли депутат Державної думи РФ посів місце спікера у грузинському парламенті під час проведення там Міжпарламентської асамблеї православ'я.

Це викликало масштабну хвилю протесту з боку грузинського суспільства, яка, своєю чергою, отримала жорстку силову відповідь з боку грузинської влади [17].

Після зазначених подій представники європейських інституцій почали вимагати від грузинського уряду проведення виборчої та судової реформи, що водночас було передбачено тими зобов'язаннями, які Грузія взяла на себе у 2014 році після підписання Угоди про асоціацію з ЄС. Однак Євросоюз не отримав жодної відповіді з боку грузинської влади на ці вимоги, оскільки для правлячої партії «Грузинська мрія» імплементація цих перетворень вважалася стратегічно недоцільною з огляду на ризики втрати контролю над владними інститутами [17].

Черговим проявом регресивних тенденцій у межах євроінтеграційного поступу Грузії виступила відмова грузинської влади від впровадження положень, що були зазначені у документі «Шлях Грузії до європейського майбутнього». Ця угода була укладена між грузинським урядом та опозицією за посередництва тодішнього голови Європейської Ради Ш. Мішеля у 2021 році з метою подолання політичної кризи, що виникла після проведення парламентських виборів у 2020 році. Причиною цього політичного конфлікту всередині Грузії були звинувачення з боку опозиції на адресу влади у фальсифікації результатів голосування [17].

Окрім цього, у цьому ж році грузинський уряд відмовився від чергового траншу європейської фінансової допомоги через своє небажання проводити судову реформу у державі. Наступною подією, що стала ще одним деструктивним чинником, що поглибив негативну динаміку на шляху Грузії до ЄС, став арешт грузинською владою восени 2021 року экс-президента М. Саакашвілі після його повернення до цієї держави на фоні проведення чергових місцевих виборів [17].

Проте визначальною точкою біфуркації, що спричинила докорінну трансформацію парадигми відносин між Грузією та ЄС, виступила реакція цієї держави на повномасштабну збройну агресію Росії проти України, що розпочалася у 2022 році. Грузія відмовилась приєднатися до антиросійських санкцій Європейського Союзу, тим самим порушуючи один з основних євроінтеграційних принципів, який полягає у тому, що зовнішня політика тієї держави, яка прагне приєднатися до складу Євросоюзу, має корелюватись зі Спільною зовнішньою політикою та політикою безпеки ЄС [17].

Більше того, після початку повномасштабного російського вторгнення в Україну грузинська влада приступила до імплементації політики активної нормалізації стосунків із РФ на міжнародній арені [15]. Поряд із цим правляча партія «Грузинська мрія» почала впроваджувати всередині держави політику, що була спрямована на авторизацію влади і згортання демократичних принципів врядування. Головним проявом цього було прийняття у 2024 році грузинським парламентом Закону «Про прозорість іноземного впливу», який вважається фактичною копією російського закону про «іноземних агентів», що був ухвалений Державною думою РФ після початку широкомасштабної збройної агресії цієї держави проти України для посилення кампанії по боротьбі з громадянським суспільством та опозицією всередині Росії [14].

Саме з цих причин у 2022 році, на відміну від України й Молдови, Грузія не змогла отримати статус кандидата на членство в ЄС. Ця подія вважалася досить символічною, оскільки починаючи з 2021 року євроінтеграційні процеси цих трьох держав є взаємопов'язаними між собою через механізм спільного координаційного формату під назвою «Асоційоване тріо». Повномасштабне вторгнення Росії до України стало тією подією, внаслідок якої відбулася суттєва активізація євроінтеграційного поступу нашої держави. Саме за допомогою формату «Асоційоване тріо» пришвидшення також сталося і в межах євроінтеграційного поступу Молдови [10].

Проте на той час Грузія не змогла здобути схожі успішні результати у межах свого євроінтеграційного процесу через невідповідність цієї держави необхідним вимогам ЄС, насамперед у політичній сфері. Водночас у цьому контексті Європейський Союз ініціював застосування відмінної моделі взаємодії із Грузією, спрямованої на збереження динаміки партнерства за умов наявних викликів. Проявом цього було те, що у тому ж році Європейська Рада визнала «європейську перспективу» Грузії, підтвердивши таким чином її право на майбутнє членство в ЄС [10; 14].

Однак у той же самий момент ця держава здобула можливість отримання кандидатського статусу у середньостроковій перспективі за умови виконання дванадцяти умов, що були висунуті з боку Європейської Комісії. Вони включали у себе необхідність подолання політичної поляризації у суспільстві шляхом впровадження механізму міжпартійної співпраці всередині країни, забезпечення прав людини та свободи слова, проведення судової та антикорупційної реформ і забезпечення повної функціональності та підзвітності державних інститутів [14].

Незважаючи на ігнорування грузинською владою цих вимог Єврокомісії, у 2023 році цій державі було надано статус кандидата на членство в ЄС завдяки спільним зусиллям грузинського громадянського суспільства і тодішньої президентки держави С. Зурабішвілі, яка постійно перебувала в опозиції до антизахідного та антидемократичного курсу партії «Грузинська мрія». Проте надалі цю позитивну динаміку не вдалося розвинути, оскільки регресивні тенденції у межах євроінтеграційного поступу Грузії продовжили відбуватись через майбутні антидемократичні дії грузинського уряду [14].

Критичним переломом на євроінтеграційному шляху Грузії стала фальсифікація грузинською владою результатів парламентських виборів 2024 року з метою отримання партією «Грузинська мрія» одноосібної більшості у парламенті. Результати цих виборів не були визнані грузинською опозицією, громадянським суспільством та тодішньою президенткою країни С. Зурабішвілі. Внаслідок цього у Грузії відбулися масштабні акції протесту, що були, зрештою, жорстко придушені державними силовими органами [14].

Як результат, зазначені події призвели до заморожування євроінтеграційного поступу Грузії у середньостроковій перспективі до стабілізації політичної ситуації у цій державі. З одного боку, таким чином Європейський Союз зберігає можливість для відновлення євроінтеграційних перспектив Грузії. З іншого боку, для такого розвитку подій у майбутньому є доволі чіткі умови, які полягають у необхідності виконання цією країною тих зобов'язань, що були взяті нею після підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році, та повного дотримання Грузією тих стандартів, згідно з якими Євросоюз увесь час функціонує.

Список використаної літератури

1. Берегута В.В. Нормативно-правові засади двосторонніх відносин України з державами Південного Кавказу. *Політичне життя*. 2025. № 2. С. 149–159. DOI: 10.31558/2519-2949.2025.2.17.
2. Драпак М. Європейська мрія. Яким є шлях Грузії до ЄС. *Українська призма. Рада зовнішньої політики*. 24 квітня 2023. URL: <https://prismua.org/shliakh-hruzii-do-yees>.
3. Дунаєва Л.М. Політична трансформація Грузії у постбіполярний період. *Політичне життя*. 2021. № 1. С. 20–24. DOI: 10.31558/2519-2949.2021.1.3.
4. Мачуський В. Опозиція і влада в Україні і Грузії: порівняльний аналіз. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. 2014. Вип. 2 (70). С. 167–194. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/machuskyi_opozytsia.pdf.

5. Палагнюк Ю.В. Європейська політика сусідства як інструмент співробітництва ЄС з Україною. *Наукові праці. Державне управління*. 2011. Вип. 147. Т. 159. С. 49–53. URL: https://www.researchgate.net/publication/338953221_EVROPEJSKA_POLITIKA_SUSIDSTVA_AK_INSTRUMENT_SPIVROBITNICTVA_ES_Z_UKRAINOY.
6. Пашаєва К. Внутрішньополітична трансформація Грузії на початку XXI століття. *Вісник Львівського університету. Серія : Філософсько-політологічні студії*. 2018. Вип. 21. С. 139–147. URL: https://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/21_2018/23.pdf.
7. Рудич Ф.М. Порівняльна політологія : навчальний посібник. Київ : МАУП, 2006. 148 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/Збас_pravo/Porivnyalna-politohiya.pdf.
8. Abramishvili N. European Integration and Business Environment in Georgia. *European Journal of Sustainable Development*. 2016. 5, 1. P. 91–96. DOI: 10.14207/ejsd.2016.v5n1p91.
9. Association Implementation Report on Georgia. Joint Staff Working Document of the European Commission. *High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy*. 2017. Brussels. 18 p. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/association_implementation_report_on_georgia.pdf.
10. Cernicova-Dragomir T.-M. The Associated Trio, political conditionality, and the dynamics of EU enlargement policy: L'Associated Trio, la condizionalità e le dinamiche della politica di allargamentodell'Unione europea. *DPCE Online*. 2023. 61(4). URL: <https://www.dpceonline.it/index.php/dpceonline/article/view/2043/2132>.
11. Chubinidze G., Jones S.J. Bidzina Ivanishvili: Governing from the Shadows. *Central Asia-Caucasus Analyst*. 2025. 14 p. URL: <https://www.cacianalyst.org/resources/Ivanishvili.pdf>.
12. Eisele K., Wiesbrock A. Enhancing mobility in the European Neighborhood Policy? The cases of Moldova and Georgia. *Review of Central and East European Law*. 2011. 36 (2). P. 127–155.
13. Jijeishvili K., Khevtsuriani A. Contemporary trends in Georgia-EU relations and the Russian factor. *Політичне життя*. 2023. № 1. С. 69–73. DOI: 10.31558/2519-2949.2023.1.9.
14. Khuroshvili B.B., Safaryan S., Taşkın M.Ö. Government policy towards European integration and its features in Georgia, Armenia and Türkiye. *European Journal of Transformation Studies*. 2024. Vol. 12. № 1. URL: <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/journal-transformation/article/view/11833/10640>.
15. Sikharulidze V. Russian Influence Operations in Georgia: A Threat to Democracy and Regional Stability. *Foreign Policy Research Institute*. March 13, 2025. URL: <https://www.fpri.org/article/2025/03/russian-influence-operations-in-georgia-a-threat-to-democracy-and-regional-stability/>.
16. Tokar P. The European Neighborhood Policy: models of integration. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2018. Вип 2 (21). С. 123–153. DOI: 10.24144/2078-1431.2018.2(21). 123–153.
17. Tsuladze L., Abzianidze N., Amashukeli M., Javakhishvili L. De-Europeanization as discursive disengagement: has Georgia “got lost” on its way to European integration? *Journal of European Integration*. 2024. Vol. 46. Issue 3. P. 297–319. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/07036337.2023.2278072#abstract>.

EVOLUTION OF EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES IN GEORGIA: PROBLEMS AND PROSPECTS

Mykhailo Sizokrylov

Odesa I.I. Mechnikov National University

Faculty of International Relations, Politology and sociology,

Department of Politology

Vsevolod Zmienko str., 2, 65000, Odesa, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0008-9135-3800>

The article provides a comprehensive analysis of the evolution of European integration processes in Georgia from the moment of restoration of independence to the current stage of acquiring the status of a candidate for accession to the European Union and the suspension of the European integration process of this state in connection with the anti-democratic actions of the ruling party “Georgian Dream”. The key stages of institutional rapprochement are considered, in particular, the participation of the state in the format of the European Neighborhood Policy and its signing of the Association Agreement and Free Trade Area with the EU. Particular attention is paid to the internal political and economic transformations that were implemented within Georgia by the central authorities during various periods of its modern history.

The impact of foreign policy challenges, primarily the Russian-Georgian military conflict of 2008, on the dynamics of the European integration process of this state, as well as the role of the security dimension in the formation of Georgia’s strategic foreign policy priorities, is analyzed. It was determined that the process of Georgia’s European integration is not only its economic or political strategy, but also a model within which the possibility of guaranteeing the state’s national security appears.

The main problems within the current stage of Georgia’s European integration progress are outlined, including political polarization, the need to deepen judicial reform, ensure media pluralism, respect for human rights, standards of the rule of law and principles of democratic governance, and the country’s pro-Russian foreign policy. It is concluded that the success of Georgia’s European integration course depends on the consistency of the implementation of internal reforms and the country’s compliance with all the rules on which the functional activities of the European Union are built. Additional factors in this context are the preservation of internal public consensus within the country regarding the European choice and effective interaction of the Georgian authorities with the institutions of the European Union.

Key words: Georgia, European Union, European integration, reforms, democracy, Russia.

Дата першого надходження статті до видання: 27.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 28.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026